

Lector Universitar Drd. Av. Alina GORGHIU
(coordonator)

Dr. Nicolae Bogdan Codruț STĂNESCU
Lector Universitar Drd. Av. Manuela SÎRBU
Mihai MUNTEANU
Ion DEDU

Medierea – oxigen pentru afaceri

**Ediție îngrijită de George Vladimir Duhan
și Diana Mihaela Lazăr**

Universul Juridic
București
-2011-

Editat de **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Copyright © 2011, **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin

S.C. Universul Juridic S.R.L.

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris al
S.C. Universul Juridic S.R.L.

**NICIUN EXEMPLAR DIN PREZENTUL TIRAJ NU VA FI
COMERCIALIZAT DECÂT ÎNSOTIT DE SEMNĂTURA ȘI ȘTAMPILA
EDITORULUI, APLICATE PE INTERIORUL ULTIMEI COPERTE.**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Medierea : oxigen pentru afaceri / coord.: lect. univ. dr. av. Alina Gorghiu ; dr. Nicolae Bogdan Codruț Stănescu, lect. univ. drd. av. Manuela Sîrbu, Mihai Munteanu, Ion Dedu ; ed. îngrijită de George Vladimir Duhan și Diana Mihaela Lazăr. - București : Universul Juridic, 2011

Bibliogr.

ISBN 978-973-127-552-9

I. Gorghiu, Alina (coord.)

II. Stănescu, Nicolae Bogdan Codruț

III. Sîrbu, Manuela

IV. Munteanu, Mihai

V. Dedu, Ion

VI. Duhan, George Vladimir (ed.)

VII. Lazăr, Diana Mihaela (ed.)

316.472.3

REDACȚIE:

tel./fax: **021.314.93.13**

tel.: **0732.320.665**

e-mail: **redactie@universuljuridic.ro**

DEPARTAMENTUL

telefon: **021.314.93.15; 0726.990.184**

DISTRIBUȚIE:

tel./fax: **021.314.93.16**

e-mail: **distributie@universuljuridic.ro**

www.universuljuridic.ro

**COMENZI ON-LINE,
CU REDUCERI DE PÂNĂ LA 15%**

Cuvânt înainte

Secolul trecut a fost martorul unor schimbări fără precedent în modul de comunicare umană. Accelerarea transporturilor prin trenuri rapide, automobile și avioane este una din ipostaze. Dezvoltarea telecomunicațiilor prin telefon, telex, fax, Internet, mesaje instant, rețelele sociale etc. este o altă latură a acestui fenomen.

Acum putem comunica din ce în ce mai rapid și aproape instantaneu cu oricine din orice colț al lumii. Și încă vor mai apărea îmbunătățiri în viteza și ușurința de comunicare.

Am observat cu toții că viteza de comunicare cauzează adesea o deteriorare a calității comunicațiilor. Fiecare dintre noi s-a confruntat măcar o dată cu situația în care email-ul pe care l-a trimis să fie interpretat greșit deoarece a fost scris prea în grabă și fiind vorba de un răspuns imediat nu s-a acordat o foarte mare atenție felului în care va fi receptat. Ulterior, regretăm modul în care am procedat și ne promitem să nu mai repetăm aceeași greșeală, dar presiunea acestui mijloc de comunicare ce ne cere o reacție imediată ne determină să comitem din nou astfel de greșeli.

În același timp, aceste forme de comunicare ne-au modificat modul de a ne exprima în conversațiile de zi cu zi. Bunicii noștri se exprimau într-un mod mult mai civilizat. Se pare însă că noi ne mândrim cu folosirea unui limbaj neșlefuit și lapidar.

Cu siguranță nu este în interesul nostru să comunicăm rapid, dacă scopul comunicării este de a crea legături mai bune cu alte persoane.

Provocarea pe care o avem în față este acum calitatea comunicării.

Este important să învățăm să comunicăm nu doar mai rapid, ci și mai bine.

În ultimii 50 de ani și în special în universitățile americane, au fost întreprinse numeroase studii având ca obiect comunicarea umană.

Ca rezultat, au fost dezvoltate metode de a purta conversații dificile¹, de a negocia², metode de gestionare a emoțiilor³ și de mediere⁴.

Atât timp cât aceste metode nu vor schimba comportamentul nostru, cel puțin nu mai devreme de o generație, medierea va fi singura modalitate de a salva relațiile afectate sau distruse.

Medierea este o nevoie urgentă în societatea noastră la începutul secolului 21.

Ea poate lua mai multe forme.

Desigur, medierea reprezintă un mijloc de rezolvare a conflictelor iar legislația din România, ca și cea din alte țări, în conformitate cu directivele europene, recomandă judecătorilor, avocaților și părților să recurgă la mediere în cadrul procedurilor judiciare pentru a găsi o soluție mai bună.

Acesta poate fi, de asemenea, un mijloc de a preveni conflictele. În țările în care medierea este deja bine dezvoltată, avocații vor sugera să se apeleze la mediere înainte de a merge la tribunal. Sunt încrezător că la fel se va întâmpla cât de curând și în Europa continentală.

Existența unei clauze de mediere în contract este deosebit de eficientă. Această clauză va obliga părțile să apeleze la mediere înainte de a merge la tribunal. S-a dovedit că această metodă ajută la salvarea relațiilor comerciale prin instituirea unui proces de negociere (asistată) înainte de declararea existenței unui conflict și apelarea la instanță.

¹ Stone, Patton & Heene, *Conversații dificile*, Penguin, 1999.

² Fisher & Ury, *Modul de a obține un răspuns afirmativ*, ed. a 2-a, Penguin, 1991.

³ Fisher & Shapiro, *Dincolo de rațional*, Penguin, 2005.

⁴ Christopher W. Moore, *Procesul de mediere*, Jossey-Bass, 1996.

Medierea poate fi, de asemenea, un instrument de gestiune. Companiile sunt din ce în ce mai mari și au entități specializate în funcție de domeniul tehnic sau localizarea geografică. Relațiile dintre astfel de entități sunt adesea dificile. Dacă superiorul alege între ele, acest lucru va genera frustrare și resentimente, care la rândul lor dau naștere unor conflicte permanente ce consumă resursele organizației.

Dacă, dimpotrivă, managerul utilizează tehnici de mediere pentru a ajuta diferitele entități în găsirea celei mai bune soluții, acest lucru va genera emoții pozitive și îi va face pe oameni să accepte în mod sincer soluția respectivă, ceea ce va asigura punerea ei în aplicare.

Nu există nicio limită cu privire la cât de multe se pot realiza prin mediere.

Sper din tot sufletul că această carte va fi un ajutor decisiv în a face din mediere o caracteristică de bază a culturii românești.

Thierry Garby

Paris, ianuarie 2011

Preambul Evoluția mediului de afaceri în România

O scurtă prezentare a evoluției mediului de afaceri din România este importantă pentru înțelegerea necesității medierii ca mijloc de soluționare alternativă a conflictelor.

În perioada anterioară anului 1989, economia socialistă planificată centralizat se caracteriza prin exercitarea de către stat a unui monopol absolut asupra tuturor activităților economice: de producție, repartitie a resurselor, circulație a mărfurilor, repartizare și redistribuire a veniturilor, schimburi economice cu străinătatea.

Exercitarea acestui monopol era posibilă în primul rând din cauza preponderenței covârșitoare a proprietății de stat, care anula în fapt inițiativa individuală. Controlul autoritar al statului se exercita și prin instrumente precum planificarea obligatorie, cantitativă, prețuri administrate pentru factorii de producție (muncă și capital) și pentru mărfurile și serviciile din economie. Cursul de schimb era, de asemenea, administrat central, iar schimburile comerciale și relațiile de cooperare externe erau controlate riguros. Statul efectua, în primul rând prin instrumente directe (planificarea, subvenții directe de producție și de consum, alocarea creditelor și a fondurilor de investiții) transferuri masive de resurse materiale și financiare între sectoare, ramuri, întreprinderi.

După 1989, printre primele măsuri luate de guvernanții din acea vreme au fost liberalizarea comerțului, crearea concurenței comerciale și dezvoltarea mediului de afaceri, măsuri care au impus elaborarea unor norme juridice cu caracter comercial care să reglementeze activitatea comercială în general.

O componentă esențială a tranziției în România la economia de piață a constituit-o transferul proprietății asupra activelor deținute

de stat către sectorul particular, acțiune denumită generic prin termenul de „privatizare”. Procesul de privatizare a început în anul 1992.

Implementarea programului de privatizare în perioada 1992–1996 s-a realizat cu o serie de incidente pe parcurs (întârzieri, amendamente, reveniri etc.), dar urmărindu-se în linii generale direcțiile trasate în 1991. Aplicarea programului s-a făcut într-un ritm mai redus decât cel preconizat, din cauza dificultăților obiective ale privatizării (caracter inedit, anvergură, rezistența socială, interese consolidate).

Principalele obiective ale strategiei guvernamentale de privatizare, declarate în anul 1997, au fost: diminuarea rolului statului în economie, dezvoltarea unui mediu concurențial, dezvoltarea pieței secundare de capital, ajustarea cadrului legislativ în vederea atragerii investitorilor străini și stimularea producției pe baze competitive.

În perioada 2001–2004 a avut loc vânzarea unui capital social important ca valoare, lucru care a contribuit semnificativ la reducerea ponderii statului în activitatea economică. Valoarea capitalului social vândut în perioada 2001–2004 reprezenta aproape 60% din valoarea capitalului social deținut de Autoritatea pentru Privatizarea și Administrarea Participațiilor Statului (APAPS).

Au fost trecute în proprietate privată numeroase societăți comerciale mari și foarte mari, cum sunt: Sidex Galați, Rafo Onești, Hidromecanica Brașov, Rotec Buzău, Șantierul Naval Constanța, Uzinele Sodice Govora, Terom Iași, Romvag Caracal, Promex Brăila, Aris Arad, Cos Târgoviște, Uzuc Ploiești etc.

În anul 2004, Autoritatea pentru Valorificarea Activelor Statului a preluat și continuat activitatea și atribuțiile celor două predecesoare, Autoritatea pentru Valorificarea Activelor Bancare (AVAB) și Autoritatea pentru Privatizarea și Administrarea Participațiilor Statului (APAPS). Pe parcursul anului 2004, Autoritatea pentru Valorificarea Activelor Statului a privatizat 62 de societăți mijlocii și mari, la care, în general, statul deținea pachetul majoritar de acțiuni.

Rezultatele activității de privatizare au fost și continuă să fie influențate de persistența unor factori externi, legați în principal de: gradul redus de atractivitate al societăților comerciale din portofoliu, datorat în principal capacităților supradimensionate, tehnologiilor învechite, pierderilor și datoriilor mari, lipsei piețelor de desfacere; interesul scăzut al investitorilor față de oferta de vânzare, din cauza insuficienței facilităților acordate, aplicării cu întârziere a prevederilor legale referitoare la posibilitatea acordării de înlensiri la plata obligațiilor bugetare; mediul economic încă insuficient de prietenos, din cauza blocajului financiar și nivelului ridicat al fiscalității din unele perioade; disponibilitatea redusă a capitalului românesc, insuficienta dezvoltare a pieței de capital și deficitul relativ de cerere pe piața de capital; existența a numeroase litigii privind dreptul de proprietate asupra unor clădiri sau terenuri ale societăților comerciale cu capital de stat, între acestea și administrația locală sau persoane private; colaborarea dificilă cu acționarii existenți, în special cu Societățile de Investiții Financiare în aplicarea unor strategii de restructurare, privatizare sau în cazul majorărilor de capital social; apariția unor disfuncții în relațiile dintre sindicate și investitorii privați.

Mediul de afaceri, privit în dinamica sa, este în mod direct influențat de reglementările legale în vigoare. Reglementările legislative modelează comportamentul individului în societate, mentalitatea sa, iar acest lucru se reflectă inevitabil asupra funcționării mediului de afaceri. Trecerea bruscă de la un sistem economic planificat, la o economie de piață liberă, nu fost suficientă pentru a schimba mentalitatea colectivă. Regimul de dictatură anterior a condus la zdruncinarea încrederii reciproce între oameni și a instaurat în mentalul colectiv ideea statului social, a statului protector.

Lipsa de coerență a reglementărilor apărute după 1989, frecvențele modificări ale legislației au determinat creșterea numărului litigiilor comerciale. În locul soluționării amiabile a conflictelor, a negocierii, comercianții au preferat să apeleze la justiția statală, ca garant al respectării drepturilor și libertății lor.

În ultimii ani însă, creșterea numărului litigiilor, a dus la creșterea duratei soluționării acestora. Durata de timp ridicată a soluționării litigiilor pune însă în pericol dinamica mediului de afaceri, conducând la o scădere a activității comerciale, putând duce chiar la blocarea economiei. Pe fondul agravării acestei situații, în ultimii ani au apărut mijloace alternative de soluționare ale litigiilor. După modul lor de reglementare aceste mijloace alternative sunt: concilierea directă, arbitrajul, tranzacțiile, medierea, negocierile.

Avantajele mijloacelor alternative de soluționare a conflictelor constau în principal în costurile reduse pe care le implică, procedura rapidă după care se desfășoară și caracterul echitabil al acestor proceduri, urmărindu-se restabilirea echilibrului între participanți.

Justiția clasică, statală, adeseori pune în dificultate financiară persoana care apelează la ea, din cauza costurilor ridicate ale cheltuielilor de judecată și nu în ultimul rând timpul excesiv de mare și de nociv pentru o afacere, până la obținerea unei soluții definitive și irevocabile.

Principiul fundamental al ședințelor de judecată îl reprezintă publicitatea acestora. Prestigiul de care se bucură o anumită societate, brandul sub care ea se prezintă, este adesea determinant în alegerea produsului cumpărat. Publicitatea pe care o implică justiția statală poate conduce la pierderi financiare enorme pentru societatea implicată într-un litigiu, din cauza scăderii prestigiului de care se „bucură” acea societate în mediul de afaceri, precum și a încrederii clienților în produsele oferite de acea societate.

Mijloacele alternative de soluționare a conflictelor se caracterizează în principal prin caracterul lor secret, urmărindu-se stingerea litigiului fără a se aduce atingere imaginii părților aflate în litigiu.

Medierea, iese în evidență însă față de celelalte metode de soluționare a litigiului, prin existența unui terț imparțial, care nu are ca scop stabilirea unei sentințe motivate în drept, sau convingerea uneia sau alteia dintre părți.

Rolul mediatorului este de a mijloci comunicarea părților, de a reformula mesajul părților, astfel încât acestea să ajungă să determine împreună modalitatea concretă de stingere a litigiului.

În cele ce urmează vom aborda pe larg instituția medierii, ca mijloc alternativ de soluționare a litigiilor, insistând totodată pe importanța acesteia în mediul de afaceri.

Capitolul I

Medierea în România

1.1.

Cadrul legal

1.1.1. Medierea în dreptul intern

Societatea românească modernă, al cărei sistem democratic se află încă la început, a înregistrat o creștere fără precedent în ceea ce privește numărul, complexitatea și gravitatea litigiilor și al conflictelor, indiferent că ne referim la conflictele dintre persoanele fizice, la conflictele dintre persoanele juridice sau la cele mixte.

Sistemul de justiție din România se confruntă cu probleme financiare și de resurse umane, descentralizarea deciziilor administrativ-financiare și raționalizarea cheltuielilor fiind o necesitate. Puterea judecătorească are nevoie, pe lângă modificările aduse de noile coduri, de o gestionare eficientă a resurselor umane și materiale (aceasta în contextul în care în anul 2010 au fost peste 4.000.000 de dosare pe rolul instanțelor, gestionate cu o schemă de personal de la nivelul anului 1989).

În acest context, utilizarea metodelor alternative de soluționare a disputelor a devenit imperios necesară, fiind o prioritate pentru asigurarea eficienței justiției, sufocată în această perioadă de numărul deosebit de mare de dosare. Costurile antrenate de către stat cu privire la aceste procese pot fi mult diminuate prin consolidarea profesiilor care oferă alternative justiției statale (mediere sau arbitraj).

Medierea, prin care s-ar asigura un plus de descentralizare și flexibilitate pentru sistemul de drept românesc, nu este o activitate

nou apărută în România, dar scopul ei este de a favoriza o justiție mai flexibilă și puțin costisitoare, precum și degrevarea instanțelor de cauzele minore. Orice persoană care a fost parte într-un proces (penal, civil, comercial etc.) cunoaște faptul că acesta implică, în cele mai multe cazuri, resurse pecuniare considerabile și timp pierdut în instanțe. Resursele pecuniare vizează nu doar onorariul avocaților sau taxele de timbru, ci și sumele de bani necesare deplasărilor la termenele de judecată. La acestea se adaugă stresul pe care birocratizarea excesivă îl cauzează părților.

1.1.2. Reglementarea medierii în România

Despre mediere s-au elaborat sute de teorii, mai mult sau mai puțin științifice, mai mult sau mai puțin legale, dar toate unite de un scop comun esențial: stingerea disputelor, conflictelor, diferendelor, neînțelegerilor etc.

Asupra terminologiei s-a declanșat un război lingvistic fără precedent, fiecare grup de teorii încercând să-și aroge prerogativele de titular al esenței conceptului, fără ca, până în prezent, acest statut să fie recunoscut vreuneia dintre ele.

La nivel mondial, medierea este un concept instituționalizat și reglementat, cu implicații în cele mai diverse și mai complexe, chiar dificile tipuri de conflicte sau dispute, pornind de la neînțelegerile cu consecințe materiale și juridice interumane și până la conflictele armate din zonele de notorietate, ca de exemplu Fâșia Gaza, Angola etc.

Constatăm așadar că noțiunea și conceptul de mediere a rezonat pozitiv în conștiința umană, primind un grad de încredere substanțial, mult mai mare decât cel atribuit personalităților politice publice și instituțiile de stat.

De altfel, din punct de vedere istoric, medierea este identificată de unele studii sociologice odată cu apariția formelor primitive de socializare, ceea ce înseamnă că, medierea se desprinde direct din

nevoia omului de a se înțelege cu semenii săi, prin mijloacele care țin de folosirea inteligenței sale superioare, a liberului arbitru, a intelectului și rațiunii, utilizând exclusiv comunicarea, fie ea verbală, nonverbală sau paraverbală.

Așadar, reglementarea conceptului și organizarea sa legală au reprezentat o necesitate, o trebuință socială, izvorâtă ca o adevărată comandă socială din chiar mediul social unde, recrudescența și multiplicarea dramatică a tuturor tipurilor de dispute/conflicte a reprezentat în permanență o amenințare la adresa securității sociale și, pe cale de consecință, a individului însuși ca actor social principal.

Evoluția instituției medierii și a mediatorului s-a circumscris inevitabil evoluției organizării politice a statului, sistemele totalitare instituind adevărate pseudo-instituții cu rol declarativ de mediere și mediator, dar care de fapt, acționau ca adevărate organisme de presiune.

Societățile democratice, unde autodeterminarea socială și populară reprezenta și reprezintă singura voință publică activă, au elaborat reglementări și au poziționat instituția medierii în centrul motorului dezvoltării sociale, rezultatele fiind notabile, în primul rând prin conduita creată la nivelul individului față de apariția și stingerea unui conflict sau a unei dispute.

Din punct de vedere lingvistic, terminologic, doctrina a polemizat între noțiunile de conflict și dispută, construindu-se două tabere cu poziții oarecum ireconciliabile: școala americană clasică, unde metodele ADR (Appropriate Dispute Resolution) au devenit un instrument foarte eficient și foarte folosit, instituționalizat pe scară largă și școala europeană, mai tânără și fără experiență, unde conceptul s-a conturat în jurul noțiunii de conflict.

Psihologii și sociologii americani au demonstrat prin studii teinice, științific elaborate, faptul că noțiunea de conflict utilizată de mai tânăra școală europeană creează prin chiar folosirea ei un anume tip de prizonierat la nivel mental, ideea de conflict exprimată verbal tranșând la nivelul subconștientului adevărate granițe între părți, sau între mediator și părți.

Față de complexitatea noțiunii de conflict, ideea de dispută pare mult mai delimitată ca proces psihosenzorial, mult mai bine conturată în dimensiunile sale fizice, faptice și mult mai facil de abordat.

Apărută recent din punct de vedere instituțional și legal, medierea în România reprezintă o încercare remarcabilă de a consolida maturitatea democratică a societății românești post comuniste, constând în principal în cedarea unor atribute de autoritate publică, unor persoane pentru care legea nu instituie o procedură riguroasă, îndelungată și rigidă de calificare profesională personală.

Prin Legea nr. 192/2006, forul legislativ a pus bazele legale necesare organizării și exercitării unei noi ocupații profesionale, pentru care este deschis accesul tuturor calificărilor profesionale de nivel universitar, confirmate prin absolvirea cu diplomă de licență.

Originile medierii ca proces interuman relațional și prin excelență comunicativ sunt probabil ancestrale, dacă ținem cont de faptul că natura umană are în mod intrinsec o componentă puternic conflictuală, care este tocmai acea parte a ființei umane care o face prin excelență socială, dependentă de grup, de comunicare.

Societatea românească modernă, în plină transformare democratică, într-un permanent și dinamic proces de căutare a valorilor reale și pozitive pentru dezvoltarea durabilă, a înregistrat o recrudescență fără precedent în ceea ce privește numărul, complexitatea și gravitatea litigiilor și a conflictelor, fie că ne referim la conflictele dintre persoanele fizice, fie că ne referim la conflictele dintre persoanele juridice sau la cele mixte.

Pe acest fond, reglementarea medierii ca un sprijin activ și participativ pentru aparatul de justiție, a devenit imperios necesară, instituțiile special abilitate fiind realmente sufocate de numărul și complexitatea tot mai crescute ale litigiilor de orice fel.

Deși criticat foarte dur pentru numeroasele sale imperfecțiuni, acest act normativ s-a poziționat relativ ușor în cadrul juridic general, devenind în primul rând un scop pentru justiție și nu mijloc pentru justițiabili.

Reglementarea poate fi criticată în primul rând pentru incoerența fundamentării, pentru insuficienta ancorare în situația de fapt, dar și pentru gradul prea mare de relativitate juridică a procesului astfel organizat.

De altfel, modalitatea procedurală a medierii consacrată de legea română se rezumă la medierea facilitativă și nu instituționalizează și celelalte stiluri de mediere utilizate în lume: medierea evaluativă, medierea narativă, medierea transformativă etc.

În prezent, instituția medierii în România se află în etapa de cristalizare conceptuală și structurală încercând să-și definească cât mai precis statutul de instituție legală și să se delimiteze cât mai eficient de instituțiile și profesiile cu atribuții și competente similare.

Procesul este extrem de dificil dat fiind faptul că, atât din punct de vedere al fondului reglementării legale cât și în ceea ce privește demersul procedural medierea nu este foarte coerent integrată în mecanismul legal în care acționează.

Tocmai această doză destul de mare de relativitate oficială pare a știrbi până în prezent din importanța medierii ca alternativă legală de soluționare a conflictelor sau disputelor.

1.1.3. Medierea în dreptul comunitar

La 21 mai 2008 Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene au adoptat Directiva nr. 2008/52/CE privind anumite aspecte ale medierii în materie civilă și comercială.¹

Această reglementare se înscrie în obiectivul Comunității privind menținerea și dezvoltarea unui spațiu de libertate, securitate și justiție, în cadrul căruia se asigură libera circulație a persoanelor. În acest scop, au fost adoptate măsuri în domeniul cooperării judiciare în materie civilă care sunt necesare bunei funcțio-

¹ Publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 136 din 24 mai 2008.

nări a pieței interne, hotărându-se crearea de către statele membre a unor proceduri alternative, extrajudiciare, de soluționare a litigiilor.

Medierea a fost apreciată ca având capacitatea să asigure o soluționare extrajudiciară eficientă (din perspectiva costurilor și a rapidității) a litigiilor în materie civilă și comercială. Este mai probabil ca acordurile rezultate din mediere să fie respectate voluntar și să mențină o relație amiabilă și durabilă între părți, mai ales în situațiile care prezintă elemente de extraneitate.

Directiva se aplică proceselor în care două sau mai multe părți, într-un litigiu civil sau comercial transfrontalier, încearcă, în mod voluntar, să ajungă la un acord amiabil referitor la litigiul dintre ele, cu ajutorul unui mediator.

Statele membre trebuie să se asigure de faptul că acordurile rezultate în urma medierii pot fi executate. Conform unui studiu recent finanțat de UE, timpul pierdut în soluționarea litigiilor în lipsa apelării la mediere este, în medie, între 331 și 446 de zile suplimentare pe caz (în UE). Costurile juridice suplimentare (pe caz) în cazul lipsei medierii variază de la 12.471 de euro la 13.738 de euro. Directiva se aplică doar disputelor transfrontaliere, deși nu interzice Statelor Membre să aplice prevederile acesteia procedurilor interne de mediere.

Medierea poate rezolva într-un mod constructiv problemele dintre întreprinderi, angajatori și angajați, proprietari și chiriași și cele intrafamiliale, astfel încât relațiile dintre aceștia să se poată menține și chiar consolida, lucru care nu poate fi întotdeauna realizat prin intermediul procedurilor judiciare. Soluționarea litigiilor pe cale electronică face medierea la distanță din ce în ce mai accesibilă.

Un element crucial în orice mediere este încrederea în proces, în special atunci când cele două părți provin din țări diferite.

Directiva conține câteva reguli esențiale:

- obligă Statele Membre să încurajeze pregătirea mediatorilor și dezvoltarea sau aderarea la coduri voluntare de conduită și adoptarea altor mecanisme de control efectiv al calității în ceea ce privește furnizarea serviciilor de mediere - art. 4 (1);

- dă dreptul fiecărui judecător din Comunitate, în orice stadiu al procedurii, să invite părțile să recurgă la mediere, dacă acesta consideră că este indicat în cazul respectiv. Judecătorul poate, de asemenea, să invite părțile să participe la o sesiune de informare privind recurgerea la mediere - art. 5 (1);

- Directiva obligă Statele Membre să pună la punct mecanisme prin care acordurile rezultate în urma medierii să poată dobândi caracter executoriu, dacă părțile își manifestă dorința expresă în acest sens. Acest lucru se poate realiza, de exemplu, printr-o hotărâre judecătorească sau prin intermediul unui notar public (art. 6);

- cuprinde mențiuni referitoare la asigurarea că medierea are loc într-un cadru care respectă confidențialitatea și că informațiile rezultate din sau în legătură cu procesul de mediere nu pot fi folosite împotriva părții vizate de acestea într-o ulterioară procedură de judecată, dacă medierea eșuează. Tot în acest sens, se prevede că mediatorul nu poate fi citat ca martor referitor la informațiile obținute în cursul procedurii de mediere, cu unele excepții (în situații privind ordinea publică, în special pentru a asigura protecția interesului superior al copilului sau pentru a împiedica vătămarea integrității fizice sau psihice a unei persoane). Mediatorul mai poate fi citat ca martor în acele situații în care divulgarea conținutului acordului rezultat în urma medierii este necesară punerii în aplicare sau executării acestuia - art. 7;

- o ultimă regulă, deosebit de importantă, este cea referitoare la termenele de prescripție și decădere. Statele Membre trebuie să se asigure că, pe durata desfășurării procedurii de mediere, cursul acestor termene va fi suspendat sau întrerupt astfel încât părțile să nu fie prejudiciate în cazul în care, neajungând la o înțelegere, se îndreaptă spre instanța de judecată.

Dispozițiile Directivei trebuie transpuse în dreptul intern al statelor membre într-un termen de 36 de luni de la data adoptării (până la 21 mai 2011).

Până în prezent patru țări (Estonia, Franța, Italia și Portugalia) au informat Comisia asupra faptului că au transpus în dreptul

intern aceste norme. În plus, Lituania și Slovacia au comunicat lista instanțelor judecătorești competente pentru executarea acordurilor în urma medierii transfrontaliere.

Viviane Reding, vice-președintele Comisiei Europene, responsabil cu domeniul justiției, a declarat cu privire la motivele adoptării acestei directive că: „Aceste măsuri ale UE sunt foarte importante pentru că promovează un acces alternativ și suplimentar la justiție în viața de zi cu zi. Sistemele de justiție dau oamenilor posibilitatea de a pretinde respectarea drepturilor lor. Accesul efectiv la justiție este protejat în conformitate cu Carta Drepturilor Fundamentale a UE. Cetățenilor și întreprinderilor nu ar trebui să li se îngrădească drepturile doar pentru că le este greu să apeleze la sistemul de justiție, pentru că nu își pot permite acest lucru, nu pot să aștepte derularea procesului sau nu fac față birocrăției”.¹

Prevederile Directivei nr. 2008/52/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008 privind anumite aspecte ale medierii în materie civilă și comercială au fost transpuse în dreptul intern prin Legea nr. 370/2009 pentru modificarea și completarea Legii nr. 192/2006.

1.1.4. Aspecte de drept comparat privind medierea în Europa

În Ucraina, deși în anul 2008 a fost elaborat un proiect de lege, acesta nu a fost adoptat, în prezent dintre metodele de soluționare a disputelor fiind reglementate doar arbitrajul, cu două jurisdicii: arbitrajul comercial internațional și arbitrajul intern. Mediatorul nu are o bază de date legală unde să poată fi găsit, părțile fiind cele care vor găsi și plăti în particular serviciile mediatorului.

¹ Declarație Viviane Reding preluată de pe <http://www.medieretatu.blog.fr/2010/08/23/viviane-reding-comisar-ue-pentru-justitie-fac-apel-la-st-atele-membre-sa-dea-dovada-de-hotarare-in-aplicarea-normelor-ue-in-materie-de-mediere/>